U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobkyně: **T. B.**, zastoupená JUDr. Davidem Hladíkem, advokátem se sídlem 17. listopadu 623, Pardubice proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 5. 2011, č. j. 61 Az 26/2009 - 22,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobkyně – advokátovi JUDr. Davidu Hladíkovi - **se určuje** na odměně za zastupování a na náhradě hotových výdajů částka 2880 Kč, která mu bude zaplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 19. 5. 2011, č. j. 61 Az 26/2009 - 22, zamítl žalobu podanou žalobkyní (dále jen „stěžovatelka“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „ministerstvo“) ze dne 19. 9. 2009, č. j. OAM-534/VL-14-08-2009, kterým byla zamítnuta stěžovatelčina žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná podle ust. § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ust. § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem, byl do s. ř. s. zaveden zákonem č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Ve věcech azylu v nové úpravě institutu nepřijatelnosti (§ 104a s. ř. s.) je nyní kasační stížnost mimořádným opravným prostředkem omezeným na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z těchto důvodů bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu

zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla soudní procesní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele, který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může vyvstat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je na místě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Z výše uvedeného vyplývá, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu, aby uvedl, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Stěžovatelka v kasační stížnosti podané z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. namítala, že ministerstvo neprovedlo v potřebném rozsahu dokazování k poměrům v Mongolsku a v důsledku tohoto pochybení vůbec nezkoumalo ochotu mongolských státních orgánů poskytnout jí ochranu před pronásledováním bývalým zaměstnavatelem. Není jí ani jasné, z jakých důvodů může správní orgán a krajský soud

konstatovat, že se neobrátila na příslušné orgány (myšleno zřejmě nějaké další než je soud a policie), ačkoliv si nevyžádaly jedinou zprávu o poměrech v Mongolsku, včetně zprávy o stavu dodržování lidských práv a o činnosti bezpečnostních složek. K posouzení hrozící vážné újmy ve vztahu k případnému udělení doplňkové ochrany podle ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu jako právní laik pravděpodobně promeškala nezvykle krátkou dobu 14 dnů, ve které se obrátila v Mongolsku na soud. Ministerstvo i krajský soud využily této skutečnosti k zamítnutí žaloby. Stěžovatelka proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud již opakovaně judikoval (např. v rozsudku ze dne 26. 7. 2006, sp. zn. 7 Azs 81/2006, dostupný na www.nssoud.cz.), že „*Nejvyšší správní soud vychází při svém rozhodování z toho, že poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území České republiky, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2004, sp. zn. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je proto aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování*“.

Stěžovatelka v žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedla, že měla v Mongolsku problémy se zaměstnavatelem, který jí bezdůvodně propustil ze zaměstnání. Na toto jednání si stěžovala, pozvala televizi a od této doby jí vedení firmy neustále vyhrožovalo. V pohovoru pak uvedla, že v Mongolsku byla zaměstnána v čínské firmě, kde dostala výpověď, protože měla porušit firemní předpisy. Domnívala se, že její propuštění bylo nezákonné a proto o postupu zaměstnavatele informovala televizní kanál SBN, který o případu natočil reportáž. Od této doby ji zaměstnavatel začal obtěžovat, posílat jí výhružné SMS a ve dvou případech byl dokonce fyzicky napaden její manžel, což stěžovatelka dává do souvislosti s jejím případem. Manžel se obrátil na policejní orgány, které napadení prošetřovaly, ale pachatel nebyl zjištěn. Se svou záležitostí se také obrátila na soud. Jelikož návrh podala po uplynutí zákonné lhůty čtrnácti dnů, soud se jejím případem nezabýval. Dále se již neobracela na jiné orgány. V Mongolsku neměla žádné potíže se státními orgány ani s dalšími soukromými osobami. Vzniklé problémy řešila odjezdem do České republiky. Do Mongolska se nemůže vrátit, protože se jednak snaží vyhnout případné pomstě bývalého zaměstnavatele, a jednak má zájem legalizovat si pobyt v České republice, kde chce žít s manželem a dětmi.

Stěžovatelka v žádosti o udělení azylu ani při pohovoru neuvedla žádné relevantní důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle ust. § 12 zákona o azylu. Pro udělení azylu nestačí jakékoliv pronásledování, ale jen za uplatňování politických práv a svobod [§ 12

písm. a)] nebo z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě [12 písm. b), resp. stačí mít odůvodněný strach z takového pronásledování]. V průběhu správního řízení o udělení mezinárodní ochrany nevyšlo najevo, že by se stěžovatelka v zemi původu důvodně obávala pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, resp. měla odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Nebyla členem žádné politické strany, nikdy nebyla trestně stíhána, se státními orgány neměla žádné problémy a pokud požádala příslušné státní orgány o pomoc, nebyla bezdůvodně odmítnuta. Stěžovatelka ostatně ani netvrdí, že by byla pronásledována z uvedených důvodů. Je tedy zcela nadbytečné zkoumat, zda jednání bývalého zaměstnavatele bylo pronásledováním ve smyslu zákona o azylu. Krajský soud proto správně dospěl k závěru, že *„žádný důvod obsažený ve shora citovaném ustanovení § 12 zákona o azylu žalobkyně v průběhu řízení ani neprokázala ani netvrdila.“* V uvedených souvislostech lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 27/2003 - 48, dostupný na www.nssoud.cz, v němž byl vysloven právní názor, že *„Neuvádí-li žadatel o azyl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., jde o žádost zjevně nedůvodnou, kterou lze zamítnout podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu při dodržení lhůty uvedené v § 16 odst. 2 tohoto zákona“* Ostatně, i podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2004, č. j. 7 Azs 38/2003 - 37 dostupný na www.nssoud.cz. *„Za pronásledování ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., je nutno považovat pouze takové ohrožení života či svobody, které je trpěné, podporované či prováděné státní mocí, nikoliv takové negativní jevy, které státní orgány cíleně potírají a čelí jim“*. Obsah spisu nesvědčí o tom, že by stěžovatelka byla v tomto smyslu pronásledována.

Stěžovatelka v kasační stížnosti také namítala, že se ministerstvo, jakož i krajský soud, nedostatečně zabývaly zjištěním skutkového stavu, zejména poměry v Mongolsku. Nejvyšší správní soud se k této otázce ve své ustálené a jednotné judikatuře již několikrát vyjádřil. Povinnost zjistit skutečný stav věci má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. V tomto smyslu lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, uveřejněný pod č. 181/2004 Sbírky soudních rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, v němž je konstatováno, že: *„Správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. V opačném případě žádost jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) téhož zákona zamítne... Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 správního řádu má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl.“* Uvedla-li proto stěžovatelka pouze důvody azylově nerelevantní, pro které odešla ze země původu, nerozhodovalo ministerstvo o tom, že se azyl podle ust. § 12 zákona o azylu neuděluje, ale za podle ust. § 16 zákona o azylu žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou.

Namítá-li stěžovatelka, že jí měl být udělen azyl podle ust. § 12 zákona o azylu, ačkoliv i krajský soud zcela důvodně shledal, že opustila zemi původu z azylově irelevantních důvodů, odkazuje Nejvyšší správní soud na rozsudek ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, publikovaný pod č. 244/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího

správního soudu. V tomto rozsudku Nejvyšší správní soud vyslovil, že *„naplnění podmínky pro zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 zákona o azylu vylučuje posouzení žádosti podle § 12 téhož zákona“*. Se zřetelem k tomu, že stěžovatelka po celou dobu řízení neuvedla žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v ust. § 12 zákona o azylu, bylo právní posouzení provedené ministerstvem a posléze krajským soudem zcela v souladu se zákonem. V tomto případě tedy nebylo nutné opatřovat zprávy o stavu a ekonomické situaci Mongolska z důvodu jejich nadbytečnosti. V této souvislosti lze poukázat i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, dostupný na www.nssoud.cz, v němž bylo vysloveno, že: *„Pokud žadatel o udělení azylu není vystaven žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů, resp. nemá z takového pronásledování nebo diskriminace odůvodněný strach, popř. takové skutečnosti ve správním řízení vůbec netvrdí, pak nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., a to i přes skutečnost, že pochází ze země s nedemokratickým a autoritativním režimem, který zásadním způsobem diskriminuje a potlačuje opozici, resp. osoby zastávající politicky odlišné názory.“*

Pokud se jedná o doplňkovou ochranu podle ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud se již v rozsudku ze dne 7. 8. 2007, č. j. 5 Azs 15/2007 - 79, dostupný na www.nssoud.cz, vyjádřil k zákonným podmínkám udělení doplňkové ochrany ve smyslu ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu tak, že *„Obavy stěžovatele, že v případě návratu do vlasti bude nezaměstnaný, že bude pronásledovaný pro své (doposud neprojevené) politické přesvědčení, nelze považovat za hrozbu skutečného nebezpečí vážné újmy, jak je vymezena v § 14a zákona o azylu“*.

Ke stěžovatelčině tvrzení, že je přesvědčena o splnění podmínek minimálně pro doplňkovou ochranu ve smyslu ust. § 14a zákona o azylu, Nejvyšší správní soud odkazuje na svoji konstantní judikaturu k této otázce. Stěžovatelka neuvedla žádnou skutečnost svědčící o tom, že by jí hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy uvedené v citovaném ustanovení spočívající např. v mučení nebo nelidském či ponižujícím zacházení nebo trestání, ve vážném ohrožení života nebo lidské důstojnosti.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny stížní námitky a krajský soud při svém rozhodování postupoval ve smyslu této judikatury. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky.

Nejvyšší správní soud proto posoudil kasační stížnost jako nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ust. § 60 odst. 3 věta první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

Krajský soud stěžovatelce ustanovil zástupcem advokáta podle ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. a v takovém případě platí odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle ust. § 7,

§ 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, náleží advokátovi odměna za jeden úkon právní služby (doplnění kasační stížnosti) v částce 2100 Kč a podle ust. § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 300 Kč. Protože advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se její odměna o částku odpovídající této dani, kterou je povinen odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, tj. o 480 Kč. Celková částka odměny tedy činí 2880 Kč. Ustanovenému advokátovi nebyla přiznána odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů za úkon právní služby spočívající v první poradě s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení podle ust. § 11 odst. 1 písm. b) citované vyhlášky, protože advokátovi ustanovenému účastníku řízení soudem náleží mimosmluvní odměna podle citovaného ustanovení pouze tehdy, pokud se doručení usnesení soudu o ustanovení zástupcem uskutečnila první porada s klientem. Tuto poradu s klientem ustanovený advokát nedoložil, a Nejvyšší správní soud proto rozhodl na základě skutečností zřejmých ze spisu.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. prosince 2011

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu